สวรรค์

อยู่ที่ไหน?

จากหนังสือ **แนวพระพุทธศาสนา**

โดย อาจารย์เสถียร โพธินันทะ

"สวรรค์อยู่ที่ไหน"

ท่านสาธุชนทั้งหลาย

ปัญหาเรื่องนรกสวรรค์ ออกจะเป็นปัญหาที่คนทั่วไปไม่ว่าในอดีต ปัจจุบัน หรือแม้ในอนาคตพากันสนใจ เพราะว่ามนุษย์เรามีชีวิตอยู่ด้วยความหวัง ถ้าหากว่าขาดความหวังเสียอย่างเดียวแล้ว รสชาติของความเป็นมนุษย์ก็หมดไปด้วย แต่หว่ามนุษย์เราก็มีอายุขัยจำกัด เพราะฉะนั้นความสุขความทุกข์ที่ได้รับอยู่ในชีวิตชั่วอายุขัยหนึ่งนั้น จึงไม่เพียงพอกับความหวังของมนุษย์เรา เรื่องปรโลกจึงเป็นปัญหาสำคัญที่มนุษย์ถูกใจ เพราะเท่ากับเป็นการต่ออายุของความหวังของมนุษย์เราให้ไพบูลย์ยิ่งขึ้น ถ้าสมมติว่า ในชาตินี้เราหวังสิ่งใดไม่สมปรารถนา เรายังหวังไว้ว่าในชาติหน้า เราจะได้สิ่งนั้นดังนึก เรื่องของปรโลกซึ่งเกี่ยวโยงมาถึงเรื่องนรกสวรรค์ก็กลายเป็นปัญหาที่ทุกผู้ทุกนาม

สนใจ ศาสนาและลัทธิปรัชญาต่าง ๆ เกิดขึ้นก็เพื่อที่จะแก้ข้อข้องใจของมนุษย์ในปัญหาเหล่านี้ด้วยประการหนึ่ง

แต่ว่าเฉพาะในทัศนะในพระพุทธศาสนาเรา สวรรค์นรกคืออะไร อยู่ที่ไหน พระพุทธองค์ได้ตรัสแสดงนัยะไว้อย่างไร ข้อนี้เราน่าจะมาพิจารณากันดู ในสมัยพระพุทธกาลได้มีลัทธิปรัชญาบางสำนัก ซึ่งเรียกกันว่าเป็นลัทธิ **"โลกายตะ"** แปลว่าลัทธิที่ดำเนินไปตามโลกลัทธิหนึ่ง กับลัทธิ **"อุจเฉทวาทะ"** คือลัทธิที่ว่าด้วยการขาดสูญอีกลัทธิหนึ่ง สองลัทธินี้ไม่ยอมรับรองเรื่องปรโลกว่าเป็นของมีอยู่จริง ลัทธิแรกรับรองว่า ความสุขที่แท้จริงนั้นอยู่ที่เนื้อหนังมังสัง การที่เราตามใจกิเลสได้เป็นดีที่สุดหาทางป้อนกิเลสมากเท่าไรเป็นสบายมากเท่านั้น เพราะฉะนั้นลัทธินี้จึงมีชื่อว่า "โลกายตะ" แปลว่าดำเนินไปตามโลก ลัทธินี้ไม่คำนึงถึงเรื่องปรโลกว่าสำคัญ สำคัญอยู่ที่ว่าปัจจุบันทำอย่างไรเราถึงจะได้หาเนื้อหนังมังสังของเราให้สมบูรณ์ ส่วนอีกลัทธิหนึ่งก็คือ "อุจเฉทวาท" ลัทธินี้ก็ไม่คำนึงถึงปรโลกอีกเหมือนกันเพราะไม่ยอมรับรองคุณค่าของศีลธรรม จริยธรรมใด ๆ ทั้งสิ้นเพราะฉะนั้นสองลัทธินี้ พระพุทธองค์จึงทรงประณามไว้แล้วว่าเป็นมิจฉาทิฏฐิ ผู้ใดที่เกิดมีทัศนะพ้องกับสองลัทธินี้ ผู้นั้นห้ามมรรค ห้ามผล ห้ามสวรรค์ ห้ามนิพพานหมด แต่ว่าอีกลัทธิหนึ่งชื่อว่า **"สัสสตทิฏฐิ"** ลัทธินี้ถือว่าวิญญาณเที่ยง ถ้าเกิดเป็นคนต้องเกิดเป็นคนกันตะพึด ไม่ว่ากี่หมื่นกี่โกฏิชาติ เกิดเป็นสัตว์ก็ต้องเป็นสัตว์กันตะพึด ไม่ว่ากี่หมื่นกี่โกฏิชาติ หรือถือว่าอัตตาเที่ยง แม้จะเปลี่ยนแปลงทางรูปกายเป็นคนบ้าง เป็นสัตว์บ้าง เป็นเทวดาบ้าง เป็นอินทร์บ้าง เป็นพรหมบ้าง แต่ว่าคน ๆ นั้นแหละ อัตตาตัวนั้นแหละเป็นผู้ไปเกิดเป็นอย่างโน้นอย่างนี้ ลัทธิอย่างนี้เรียกว่า "สัสสตทิฏฐิ" ลัทธินี้พระพุทธองค์เพียงตรัสว่า ห้ามมรรค ห้ามผล ห้ามนิพพาน ไม่ห้ามสวรรค์เพราะว่าอย่างน้อยเมื่อเราถือว่ามีอัตตา มีตัวตน เราก็รักนวลสงวนตัว อยากจะให้ตัวเองมีความสุข ไม่กล้าไปประกอบกรรมทำชั่ว มีความหวังว่าชาติหน้าจะได้รับผลความสุขในการทำความดีของตนให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป พวกนี้ยังมีความหวงแหนตัว ยังเห็นคุณค่าของจริยธรรม มีความรักตัวสงวนตัว เพราะฉะนั้นพวกนี้จึงเพียงแต่ว่าห้ามมรรค ห้ามผล ห้ามนิพพาน แต่ไม่ห้ามสวรรค์ ยังไปสวรรค์ได้ เฉพาะพวก "โลกายตะ" กับพวก "อุจเฉททิฏฐิ" แล้ว เป็นอันห้ามทั้งสวรรค์ มรรค ผล นิพพานไปหมดเลย มีทางเดียวที่จะบ่ายหน้าไปก็คือ โลกันตนรก ไปสู่อบายทางเดียว เมื่อแสดงมติเช่นนี้ก็เป็นอันแสดงได้แล้วว่าพระพุทธศาสนาเราถือว่านรกสวรรค์มีจริง ถ้านรกสวรรค์มีจริงจะพิสูจน์ให้คนปัจจุบันเรารู้เห็นเชื่อได้อย่างไรว่ามีจริง ข้อนี้แหละเป็นข้อสำคัญอย่างยิ่ง

การพิสูจน์ว่านรกสวรรค์ในปัจจุบันนี้มีจริงนั้น ก่อนอื่นเราจะต้องรู้ว่าอายตนะรับสัมผัสของมนุษย์เรานี้มีขอบเขตและ

ความสามารถจำกัด ยกตัวอย่างเช่นว่า ถ้าจะเปรียบกับดวงตาของคนกับดวงตาของแมว ดวงตาคนก็สู้ตาแมวในเวลากลางคืนไม่ได้ ตาแมวเอาไปปล่อยไว้ในห้องมืดมันก็เห็นสารพัด ถ้าเอาคนไปปล่อยไว้ในห้องมืดไม่มีแสงสว่างเลย เราก็เหมือนคนตาบอด เพราะฉะนั้นเอาคุณสมบัติของตาคนกับตาแมวมาวัดกันแล้ว ในที่มืด ตาคนสู้ตาแมวไม่ได้ เอาคุณสมบัติของตาคนตาแมวมาวัดกันในที่สว่าง ตาแมวสู้ตาคนไม่ได้ เพราะว่าตาคนนั้นน่ะเห็นได้ชัดเจนกว่าตาแมว เห็นได้ไกลกว่าตาแมว นี่แปลว่าคุณสมบัติทางอายตนะมีการจำกัดไม่เหมือนกัน หรือแม้แต่ทางด้านฆานประสาทเช่นว่าจมูก การดมกลิ่น จมูกมนุษย์นี่สู้จมูกของสุนัขไม่ได้ ไม่มีทางได้สู้เลย สุนัขสามารถที่จำติดตามกลิ่นได้ในระยะทางตั้งหลาย ๆ กิโลโดยที่มันจดจำของมันไว้ มันทำสัญญาอะไรของมันไว้ มันสามารถจะกลับไปสู่จุดต้นตอเดิมของมันได้โดยไม่หลงทาง นี่แปลว่าจมูกสุนัขรับสัมผัสกลิ่นทางฆานประสาทของมันนั้นมีวิสัยคุณภาพสูงกว่าจมูกของคน คราวนี้มองในแง่แห่งกายสัมผัส กายสัมผัสของมนุษย์เรานี้สู้กายสัมผัสของมดไม่ได้ กายสัมผัสของมดมีประสิทธิภาพสูงกว่ากายสัมผัสของมนุษย์เรา เพราะฉะนั้นเพียงแต่มนุษย์กับสัตว์เดรัจฉานที่อยู่ร่วมโลกเดียวกันยังมีคุณความสามารถจำกัดทางอายตนะสัมผัสไม่เหมือนกัน เพราะฉะนั้นเราจึงไม่พึงที่จะด่วนตัดสินใจง่าย ๆ ว่า ถ้าสวรรค์นรกมีแล้วฉันต้องเห็น ถ้าไม่

เห็นแล้วก็แสดงว่าสวรรค์นรกไม่มี ก็สิ่งที่เราไม่เห็นไม่รู้มันมีเยอะแยะ เช่นว่า แมวมองเห็นของบางอย่างในที่มืด เรามองไม่เห็น แล้วเราจะกล่าวบอกว่าของสิ่งนั้นในที่มืดไม่มี ซึ่งผิดหลักแห่งตรรกฉันใด วิสัยของจักษุสัมผัสของมนุษย์ปุถุชนเรานี้ไม่มีฤทธิ์มีอำนาจก็เหมือนกัน เราไม่สามารถจะรับคลื่นสัมผัสจากพวกเทวดาอินทร์พรหมภูตผีปีศาจได้โดยวิสัยธรรมดา เพราะว่าสิ่งที่จะมาให้เราเห็นนั้นน่ะ ภาษาธรรมะเรียกว่าเป็นรูปายตนะ รูปายตนะนี่แปลว่า สี, รูป, วัตถุ ที่จะมากระทบจักษุประสาทเรา ทำให้เกิดจักษุวิญญาณขึ้นมาได้นั้น มาในลักษณะของสี ภาษาธรรมะจึงบัญญัติว่า ตาเราเห็นได้คือสี ถ้าไม่มีสีเสียอย่างเดียว ตาเราเห็นไม่ได้ ทั้ง ๆ ที่วัตถุสิ่งนั้นวางอยู่ต่อหน้า เราก็มองไม่เห็น ทีนี้สีอันนั้นภาษาธรรมะ เรียกว่าเป็นวรรณรูป รูปายตนะอันเป็นวิสัยแห่งจักษุที่จะเข้าไปรับรู้นี้เป็นวรรณรูป แล้วธรรมดาสีนี้ทางวิทยาศาสตร์เขาว่ายังไง วิทยาศาสตร์บอกว่าสีที่แท้จริงไม่มีในโลกหรอก ที่เราเห็นว่ากุหลาบสีแดง มะลิสีขาว ที่เราเห็นสีต่าง ๆ แม้กระทั่งถึงสีสันต่าง ๆ ของเสื้อผ้าสีต่าง ๆ ในโลก ถ้าว่าโดยตามสัจจ์ตามจริงสีไม่มี มันมีแต่คลื่นวิทยาศาสตร์ว่าเป็นคลื่นแสงแล่นมากระทบ แล้วแต่ช่วงของมันคลื่นบางอย่างช่วงระยะยาวทำให้เห็นเป็นสีแดง คลื่นบางอย่างมากระทบช่วงระยะสั้นเห็นเป็นสีเหลือง คลื่นบางอย่างมาในระยะเท่านั้นเท่านี้เห็นเป็นสีน้ำเงิน สีเขียว สีแสด เพราะฉะนั้น

คลื่นนี้แหละมากระทบแล้ว ที่พุทธศาสนาเราเรียกว่ารูป คำว่ารูปนี้ รูปธาตุในพุทธศาสนาไม่ใช่ความหมายเป็นเพียงแต่วัตถุธรรมอย่างเดียว แม้พลังงาน แม้คลื่นแสง ก็เป็นรูป รูปธาตุหรือรูปายตนะด้วย

อันนี้เราจะเห็นว่าความก้าวหน้าของธรรมะในพุทธศาสนาเราล้ำยุคกว่าวิทยาศาสตร์ เพราะว่าเป็นผลงานของสัพพัญญุตญาณที่พระพุทธองค์ได้ตรัสรู้ค้นคว้ามาก่อนหน้าวิทยาศาสตร์จะรู้ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ถึง ๒๕๐๐ กว่าปี อันเป็นพุทธคุณที่น่าอัศจรรย์ยิ่ง ก็เมื่อทุกสิ่งทุกอย่างที่จะมากระทบเราทางตานั้นมันมาในรูปของคลื่นสั้นบ้าง คลื่นยาวบ้าง คลื่นช้าบ้าง คลื่นเร็วบ้าง อย่างนี้แล้ว คลื่นบางชนิดที่มันมีอยู่รอบตัวเรากระทบตาเราวันยังค่ำ คืนยังรุ่ง แต่เราไม่เห็นก็มี คลื่นชนิดนั้นเรียกว่าอะไร คือ อุลตราไวโอเลต แสงอุลตราไวโอเลต ภาษาวิทยาศาสตร์ว่ามีอยู่ในโลก เวลานี้ก็มีคลื่นชนิดนี้ สีชนิดนี้ แต่เรามองไม่เห็นทั้ง ๆ ที่ตาเราไม่บอด มองจ้องมันก็ไม่เจอ แล้วเราจะปฏิเสธว่า คลื่นอุลตราไวโอเลตไม่มีได้ไหม ไม่ได้ ไม่ใช่ว่าเมื่อเราไม่เห็นแล้วปฏิเสธสิ่งนั้นว่าไม่มี ถ้าหากว่าเราอยากจะเห็นคลื่นอุลตราไวโอเลตหรือ เราต้องมีเครื่องอุปกรณ์ช่วยทางจักษุสัมผัสของเราให้มีประสิทธิภาพสูง เราจึงสามารถจับแสงของคลื่นอุลตราไวโอเลตได้ฉันใด เราจะเห็นนรกสวรรค์ภูตผีปีศาจเทวดาได้ ก็ต้องสร้างประสาทพิเศษ สร้างอุปกรณ์พิเศษที่จะ

เป็นสื่อนำจักษุสัมผัสของเราไปประจวบกับรูปายตนะของเทวดาอินทร์พรหมยมยักษ์เหล่านี้ได้ฉันนั้นเหมือนกัน เพราะฉะนั้นในประเด็นนี้เราก็หักได้ข้อหนึ่งว่า ข้อสมมติฐานของพวกที่ไม่เชื่อนรกสวรรค์ บอกว่านรกสวรรค์ถ้ามีฉันต้องเห็น เทวดาผีสางมีทำไมฉันมองไม่เห็นล่ะ ข้อนี้ก็เป็นอันว่าพับผ่านไปได้แล้ว เถียงไม่ขึ้น เพราะว่าสิ่งที่ไม่เห็นน่ะเยอะแยะทั้งที่เราตาไม่บอด แต่เราก็มองไม่เห็น นักวิทยาศาสตร์ที่เขามีความรู้ดี เขาจึงไม่กล้าค้านว่าสวรรค์ไม่มี นรกไม่มี เขาไม่กล้าค้านหรอก อย่างมากเขาก็เพียงแต่บอกว่าสวรรค์กับนรกน่ะ เป็นสิ่งซึ่งความรู้ทางวิทยาศาสตร์ยังพิสูจน์ค้นคว้าไปไม่ถึง ตอบอย่างนี้เป็นการตอบอย่างไม่เสียภูมินักปราชญ์ พวกที่เป็นนักวิทยาศาสตร์ปลอมหรือวิทยาศาสตร์เทียมพวกนี้ ต่างหากล่ะที่รีบตอบว่าไม่มี เพราะฉันไม่เห็น พิสูจน์ไม่ได้ อย่างนี้เป็นต้น นี่เป็นประเด็นแรก

ประเด็นที่สอง และถ้าอย่างนั้น ถ้าหากว่ายอมรับว่านรกสวรรค์มีล่ะ มันตั้งอยู่ที่ไหน นรกสวรรค์มีมันจะไปตั้งอยู่ที่ไหน ความจริงภูมิของนรกสวรรค์นี้ ทางพุทธศาสนาเราแยกเป็น ๓ ประเด็นด้วยกันนะครับ ข้อต้นเมื่อมีคนมาถามพระพุทธองค์ว่า นรกสวรรค์มีไหม พระพุทธเจ้าจะพิจารณาว่าคนตั้งปัญหานี้ เขาถามด้วยความสงสัยอยากรู้จริง ๆ หรือถามเพื่อที่จะชวนวิวาท ถ้าหากเป็นคำถามที่ตั้งขึ้นจะชวนวิวาทอย่างนี้แล้วพระศาสดาไม่ทรงตอบ เพราะว่าพระพุทธเจ้าท่านได้ตรัสแล้วว่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พรหมจรรย์ที่เราประพฤตินี้ ไม่ใช่ประพฤติเพื่อจะหลอกลวงคน ไม่ใช่เพื่อจะตั้งตัวเป็นเจ้าลัทธิสำหรับแก้วาทะอย่างโน้น แก้วาทะอย่างนี้ โต้แย้งกัน เราประพฤติพรหมจรรย์อันนี้มิใช่เพื่อลาภ สักการ ชื่อเสียง ไม่ใช่ทั้งนั้น แต่ที่แท้พรหมจรรย์นี้ตถาคตบัญญัติและสั่งสอนพวกเธอก็ด้วยมีวิราคะเป็นแก่นสาร มีวิมุตติเป็นแก่นสาร มีนิโรธะ มีนิพพานเป็นแก่นสาร พระพุทธเจ้าพระองค์ประกาศเจตจำนงของพระศาสนาออกมาอย่างนี้ เพราะฉะนั้นใครก็ตาม ถ้าหากว่าตั้งปัญหาประเด็นแบบชวนวิวาทแล้ว เป็นอันยกเลิกไม่ตอบหมดเลย แต่ถ้าตั้งปัญหาประเด็นที่เรียกว่าอยากรู้จริงด้วยความสงสัยจริง ๆ อย่างนี้แล้ว จะทรงตอบ แล้วก็ตอบออกเป็น ๓ นัยะ วิธีการตอบปัญหาแบ่งเป็น ๓ นัยะนี่แหละ พระองค์ได้ตรัสบอกว่า ภิกษุทั้งหลาย ตถาคตเป็นวิภชวาที หาใช่เป็นเอกังสวาทีไม่ ภิกษุทั้งหลาย ตถาคตเป็นกรรมวาที เป็นวิริยวาที คือว่าเป็นผู้ที่กล่าวว่ากรรมมี ความพากเพียรเพื่อความหลุดพ้นทุกข์มี แล้วก็เป็นผู้กล่าวจำแนกตามเหตุการณ์ อย่างประเด็นที่ถามว่านรกสวรรค์มีไหมอย่างนี้ พระพุทธเจ้าทรงใช้วิภัชพยากรณ์ คือว่า ๑ ต้องแบ่งว่านรกสวรรค์น่ะมีทั้งที่เป็นปัจจุบันและที่เป็นสัมปรายภพ เฉพาะประเภทที่เป็นปัจจุบันน่ะยังแบ่งอีกเป็น ๒ คือ :

๑. **ได้แก่สวรรค์ในอกนรกในใจ** ประเภทนี้พระองค์

ทรงชี้นรกสวรรค์อยู่ที่อารมณ์ทางทวารทั้ง ๖ คือ ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ถ้าไปเสพอารมณ์ชนิดใดอันเป็นที่ตั้งแห่งความสุขความโสมนัสปรีดานั้นแหละเป็นสวรรค์ ตรงกันข้าม ถ้าหากว่าอารมณ์ที่มาให้เราเสพเป็นที่ตั้งแห่งทุกขเวทนาหรือโทมนัสเวทนาแล้ว อันนั้นเป็นนรก เพราะสวรรค์ก็ตาม นรกก็ตาม คุณสมบัติอยู่ที่ว่าความเพลิดเพลินหรือความทุกข์เข็ญของอารมณ์ทางทวาร ๖ ใช่หรือไม่ เราตัดสินความสุขกับความทุกข์น่ะ ไม่ใช่ตัดสินที่วัตถุว่า ต้องตึกหลังใหญ่ ๆ ถึงจะเป็นความสุข มหาเศรษฐีที่อยู่ตึกหลังใหญ่ ๆ นอนก่ายหน้าผากลืมตาโพลงมีเยอะแยะไป เพราะฉะนั้นตึกใหญ่ ๆ นี่ก็ไม่ใช่สุขจริง ๆ มันเป็นอุปกรณ์ของความสุข แต่ก็ไม่ใช่ตัวความสุข เรากล่าวบอกว่าคุกตะรางเป็นความทุกข์มหันต์ แต่นักโทษที่เห็นคุกเป็นวิมานก็มี ถึงกำหนดเขาปล่อยออกมาวันนี้แล้วอ้อนวอนบอกว่าออกไปทำมาหากินลำบาก เดี๋ยวจะต้องไปแก่งแย่งเขากิน สมัครงานก็หายาก ยิ่งเขารู้ว่าเป็นคนขี้คุกขี้ตะรางอย่างนี้แล้ว ใครเขาอยากจะรับกัน ไม่อยากรับ ลูกเต้าก็ไม่มีแล้ว เมียก็ไปมีผัวใหม่แล้ว พ่อแม่ก็ตายหมดแล้ว เพราะฉะนั้น อย่าเลยจะขอสมัครอยู่ในคุกกินข้าวหลวงฟรีเถอะ อยู่บ้านฟรี กินข้าวหลวงฟรี ใช้น้ำประปา ไฟฟ้าฟรี เสื้อผ้าก็หลวงแจกฟรี ขออยู่ที่นี่ต่อไปดีกว่า หลวงก็ไม่ยอม บอกไม่ได้แกพ้นโทษแล้ว แทงบัญชีขาดแล้ว ออกไป อ้ายหมอนั่นพอออกจากคุกก็รีบหาไม้ไปตี

กะบาลหัวคนเข้า เพื่อที่จะหาเหตุให้ตำรวจจับมาเข้าคุกใหม่ ตำรวจบอกว่าทำไมเจ้าเพิ่งปล่อยเมื่อเช้านี้ บ่ายนี้เห็นหน้าบนโรงพักอีกแล้ว มันเรื่องอะไร นักโทษก็บอกว่าเรื่องมันมีอย่างนี้แหละหมู่ เพราะเหตุที่ว่า การครองชีพก็ลำบาก เมียก็ไปมีครอบครัวใหม่แล้ว ไม่มีญาติโกโหติกาที่ไหนแล้ว เพราะฉะนั้นขอกลับคืนมาที่นี่ เมื่อไม่ให้อยู่กันดี ๆ ก็ต้องหาเหตุเป็นอาชญากรรมมาอยู่คุกต่อไปน่ะซี เพราะฉะนั้น ความสุข ความทุกข์ จึงไม่ใช่อยู่ที่อุปกรณ์แวดล้อม แต่หากว่าอยู่ที่อารมณ์ของจิตใช่หรือไม่ การตัดสินสวรรค์นรกก็เหมือนกัน อยู่ที่อารมณ์ ถ้าอารมณ์นั้นเป็นที่ตั้งแห่งความโสมนัส เราตัดสินได้ว่าผู้นั้นเสวยสวรรค์ ถ้าอารมณ์นั้นเป็นที่ตั้งแห่งโทมนัส เราตัดสินได้ว่าผู้นั้นตกนรก แม้จะอยู่ในเวียงวังปราสาทราชฐาน แต่ถ้ามีจิตรุ่มร้อนเหมือนอยู่ในไฟแล้ว คนนั้นก็ตกนรกเหมือนกัน นี่เป็นประเภทที่ ๑ นะครับ ที่พระพุทธเจ้าทรงชี้ว่า ได้แก่สวรรค์ในอกนรกในใจ คือบัญญัตินรกสวรรค์ที่อายตนะ ๖ รับอารมณ์ ๖ อันเป็นที่ตั้งแห่งโสมนัสบ้าง โทมนัสบ้าง เป็นนรกสวรรค์

ประการที่ ๒ **นรกสวรรค์ที่เป็นทิฏฐธรรมเวทนียะ**อีกอย่างหนึ่ง ก็ทรงชี้ไปที่ชีวิตความเป็นอยู่ภายนอกของบุคคลต่าง ๆ ในสังคม เช่นว่า พระยามหากษัตริย์ เราก็เรียกว่าเป็นเทวดา เป็นสมมติเทพ พระมหากษัตริย์เจ้านายในราชวงศ์ เราก็ถือว่าเป็นสมมติเทพ เพราะมีความสุขความเป็นอยู่ อุปกรณ์

ภายนอกประณีตกว่าชาวบ้านธรรมดาสามัญชน คนที่เป็นทุกขตะเข็ญใจ เป็นง่อยเปลี้ยเสียขา พิกลพิการ วิปริตต่าง ๆ ลำบากลำบนทรมานอยู่ เราก็เรียกกันว่าเป็นนรก เป็นสัตว์นรก เสวยทุกข์ในนรก อย่างนี้เป็นการชี้สวรรค์นรกในทางวัตถุธรรมภายข้างนอก ชีวิตในสังคมที่เราประสบกันอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน เพราะฉะนั้น นรกสวรรค์ ๒ ประเด็นนี้ก็ได้แก่ นรกสวรรค์ที่เราอาจจะเห็นได้ด้วยตาเนื้อในปัจจุบันทิฏฐธรรมเวทนียะนี้แหละ

คราวนี้มาถึง**นรกสวรรค์อันเป็นปรโลก**ที่เราจะมองด้วยตาเนื้อไม่เห็น แปลว่าจะต้องเป็นเรื่องเกี่ยวกับชาติหน้าจริง ๆ แล้ว สวรรค์นรกประเภทนี้เป็นประเภทที่สำคัญมาก เพราะจะต้องอาศัยกรณีแวดล้อมพิสูจน์ต่าง ๆ ว่ามันตั้งอยู่ที่ไหนนะ ทุกวันนี้ความรู้ทางอวกาศเจริญมากแล้ว บางคนก็บอกว่า เอ ขี่จรวดขี่เครื่องบินไม่เห็นเจอ ไม่เห็นชนวิมานเทวดาเสียที ก็เคยดูในภาพเขียนตามศาลาตามโบสถ์ตามวิหารเขียนว่าวิมานเทวดาอยู่บนก้อนเมฆ คราวนี้เครื่องบินที่เร็วกว่าเสียง บินเหนือก้อนเมฆมิหนำซ้ำยังมีจรวดบินพ้นโลกตั้งระยะตั้งเป็นร้อย ๆ ไมล์ด้วยก็ไม่เห็นวิมานเทวดาไปอยู่ที่ไหน คนโบราณหลอกเอาเสียละมั้งว่าสวรรค์นรกมีจริงน่ะ ถ้าเราจะไปหาวิมานเทวดาในก้อนเมฆรับรองผิดหวัง ๑๐๐% เพราะไอ้เรื่องวิมานเทวดาบนก้อนเมฆน่ะเป็นเรื่องของจิตรกรเขา เขาเขียนด้วยมโนภาพ ความจริงสวรรค์นรกไม่ได้ตั้งอยู่บนก้อนเมฆหรอกครับ **สวรรค์เป็นโลก-**

ธาตุโลกหนึ่ง เป็นดาวดวงหนึ่งคล้าย ๆ โลกเรานี่ โลกเราก็เป็นดาวดวงหนึ่งนะครับ เรียกว่าเป็นท่อนหนึ่งของพระราหู

วิชาโหราศาสตร์เขาแบ่งดาวใหญ่ ๆ เป็นนพเคราะห์ ๙ โลกเรานี่เป็นดาวราหู ราหูถูกตัดเป็นสองท่อน โลกเรานี่เป็นหางราหูนะ ท่อนตัวท่อนหัวราหูออกไปเป็นอีกโลกหนึ่ง ท่อนหางคือโลกที่เราอยู่นี้ เพราะฉะนั้นดาวราหูนี้ วิชาโหราศาสตร์เขาทายบอกว่า ถ้าจะทายมัวเมาให้ดูราหู ราหูเสวยอายุเป็นกาลี คนนั้นแปลว่าอยู่ในความหลงจิตใจมัวเมาขุ่นข้อง ไม่มีความสว่างแจ่มใสเลย ถ้าใครราหูเป็นอายุกุมลัคนาอีก คนนั้นก็แย่ มืดเมามัว มีโมหคติมาก อย่างนี้เป็นต้น เพราะถ้าเผอิญใครว่าราหูเล็งอายุ เล็งลัคนา เล็งจันทร์ อย่างนี้ต้องให้ทายบอกว่าคนนั้นสายตาไม่ดี อาจจะเป็นโรคในจักษุ หรืออะไรต่าง ๆ ก็ว่ากันตามตำราโหราศาสตร์ แต่เอาความว่าโลกเรานี้เป็นท่อนหางราหู เพราะฉะนั้นสัตวโลกที่เกิดมาในโลกนี้จึงหลงมัวเมาด้วยโลภมาก โหราศาสตร์เขาว่าอย่างนั้น แต่มันก็ปรับความจริงกับดาราศาสตร์ว่าโลกเรานี้เป็นสะเก็ดของดาวพระเคราะห์ดวงมหึมาแตกแยกออกมา และนอกจากโลกเราแล้ว ยังมีดาวพระเคราะห์อื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกับโลกเรา ใหญ่บ้าง เล็กบ้าง นับไม่ถ้วนดวง ไม่เชื่อตอนกลางคืนเราก็แหงนคอมองบนท้องฟ้าดูซิจริงไหม ใครสามารถนับดวงดาวบนท้องฟ้าได้ว่ามีกี่ดวง รับรองไม่มีใครนับได้ ความจริงมันมีมากกว่าที่เราเห็นเสียอีก ที่เราเห็นแสงดาวนะ ก็ดวงดาวดวง

หนึ่งกว่าจะส่งรัศมีมาให้เราเห็นน่ะ ต้องเดินทางเป็นล้าน ๆ ๆ ปีแสง ล้าน ๆ ปีแสง หนึ่งวินาทีความเร็วของแสงเดินนะ เดินหนึ่งวินาทีต่อสองแสนไมล์ แสงมันเดินเร็วอย่างนี้ ไม่มีอะไรจะเดินเร็วกว่าแสง แสงเดินเร็วยิ่งกว่าเสียงอีก เสียงยังเดินช้ากว่าแสงตามวิชาวิทยาศาสตร์ ฉะนั้น หนึ่งวินาทีน่ะแสงเดินถึง ๒ แสนไมล์ต่อหนึ่งวินาที เราเห็นดวงดาวดวงหนึ่งเห็นว่ามันระยิบระยับ ท่านทั้งหลายทราบหรือไม่ ว่าการที่แสงของดวงดาวนั้นมาสัมผัสกับจักษุประสาทของเรานี้ มันเดินทางตั้งล้าน ๆ ๆ โกฏิปีของแสงถึงจะมาถึง แต่ถึงกระนั้น เราเองก็แหงนคอที่ไรก็เห็นมันระยิบระยับทุกทีในเวลากลางคืนทุกทีเลย หารู้ไม่ว่า นั่นแหละกว่าจะมาเข้าสัมผัสกับจักษุเราน่ะเป็นโกฏิ ๆ ล้านปีแสงแล้ว เพราะฉะนั้นอันนั้นก็จักรวาลในสุริยระบบต่าง ๆ นี้ จึงรูปมีเอนกอนันตัง ซึ่งทางวิชาอวกาศและดาราศาสตร์ได้พิสูจน์ไว้แล้ว

ในข้อนี้ หากจะปรับสมมติเข้าเทียบเคียงพระพุทธศาสนาเรา พุทธศาสนาเราก็ก้าวไปลิบลับ พระพุทธเจ้าได้ทรงมีความรู้ในห้วงอวกาศก่อนหน้านักวิทยาศาสตร์ถึงสองพันกว่าปี ตรัสว่ามีจุลสหัสสีโลกธาตุ มหาสหัสสีติสหัสสีโลกธาตุ โลกธาตุน้อยหนึ่งพัน โลกธาตุใหญ่โลกธาตุน้อยอีกสามพัน แล้วก็ยังมีอีกใช้คำว่าแสนโกฏิจักรวาลอีก คำว่าแสนโกฏิจักรวาลนี่ แปลว่าพระพุทธเจ้าทรงรู้แล้วว่ามีดวงดาวต่าง ๆ เป็นโลกธาตุมากมายในอวกาศนี้นับไม่ถ้วน ก็เมื่อโลกเรายังมีมนุษย์มีชีวิตอยู่ได้ ทำไม

โลกอื่นซึ่งเขามีสิ่งแวดล้อมบางอย่างอาจจะคล้ายคลึงกับโลกเรา จะมีสิ่งมีชีวิตบ้างไม่ได้เล่า เพราะฉะนั้นในข้อนี้ ความเจริญของอวกาศกลับมาพิสูจน์ถึงเรื่องนรกสวรรค์ว่า นรกสวรรค์ที่เป็นภูมิเป็นโลกสัณฐานต่างจากโลกเรานี้มีจริง ไม่ใช่เรื่องโกหกมดเท็จ แต่ว่าไม่ใช่ตั้งอยู่บนก้อนเมฆ เพราะก้อนเมฆเป็นเรื่องใกล้ ๆ ไม่ใช่เรื่องไกลอะไร ก้อนเมฆที่เราเห็นทุกชั้นนี้ลอยละล่องอยู่บนท้องฟ้านี่นะ เป็นเรื่องใกล้ ๆ ระยะทางเหนือจากโลกเราไม่กี่สิบกิโลเมตรก็ถึงก้อนเมฆแล้ว ขี่เครื่องบินยังเหนือเมฆเสียกว่าอีก บางทีเราขึ้นไปบนยอดเขาสูง ๆ ก้อนเมฆยังลอยต่ำกว่ายอดเขาเสียอีก ไม่เชื่อลองขึ้นไปบนภูพานหรือภูกระดึงดูซิ ก้อนเมฆลอยต่ำกว่ายอดเขา เวลามีพยับพโยมเมฆฝนตกนี้ ไอ้ก้อนเมฆพยับพโยมน่ะลอยต่ำกว่าที่เราเหยียบ เพราะฉะนั้นเราจะไปหาวิมานบนก้อนเมฆน่ะ ไม่เจอแน่ อยากจะเจอวิมานเทวดาต้องไปหาบนดวงดาวอีกโลกหนึ่ง แต่จะไปอย่างไรล่ะ เวลานี้ไม่ใช่ว่าจรวดยังไปไม่ถึง แค่ดวงพระจันทร์คนก็ยังไปไม่ถึงเลยนี่ แล้วก็อะไรที่จะรับประกันได้ว่าในดาวพระจันทร์จะมีวิมาน เพราะว่าโลกสวรรค์นั้นไกลกว่าดาวพระจันทร์ตั้งกี่โกฏิล้านไมล์ก็ไม่รู้ ไกลกว่ากันมาก สมมติว่าอเมริกาสามารถผลิตจรวดเอาคนออกนอกโลกไปลงดวงจันทร์ได้ในอีกห้าปีข้างหน้า ตามที่นักวิทยาศาสตร์อเมริกันคาดพยากรณ์ไว้ สมมติว่าอย่างนั้น คราวนี้ ถ้าเราจะขี่จรวดจากดวงจันทร์ เอาดวงจันทร์เป็นสถานีกลาง จะไปเที่ยว

เมืองสวรรค์ละ ไปค้นคว้าว่าเมืองสวรรค์น่ะมีอยู่ในดวงนพเคราะห์ดวงไหน ขี่ไป เราตายเปล่า จรวดไปไม่ถึง เราตายในกลางจรวดแล้ว เพราะอายุขัยมนุษย์มีจำกัด คนอย่างมากอายุ ๑๒๐ ตาย เป็นอายุกัปปะ ในสัตว์ ในภัทรกัปป์นี้ อายุสัตว์ในศาสนาพระพุทธเจ้าของเราองค์ปัจจุบันนี้ ๑๒๐ ปี เรียกว่าอายุยืนที่สุดแล้ว เป็นกำหนด เป็นอายุขัยของกัลป์ ของมนุษย์ในกัลป์นี้ เรียกว่าอายุขัยของมนุษย์

คราวนี้โลกสวรรค์ต่างจากโลกมนุษย์เราเปรียบว่าห่างกันล้านล้านไมล์ เปรียบว่าห่างกันล้านล้านไมล์เถอะนะ เราขี่จรวดวิ่งไป เหาะไป จรวดสมมติว่าวินาทีหนึ่งมีความเร็วประมาณร้อยไมล์ เราไปตายกลางทางแล้ว แก่หง่อมตายไปเลย ถ้าจะไปถึงก็จะมีแต่จรวดเปล่า เราไม่ได้ตามจรวดไปด้วย มีแต่ศพติดไป อาจจะเหลือแต่โครงกระดูกกองหนึ่งอยู่ในจรวดก็ได้ ไปถึงเมืองสวรรค์แล้ว เพราะฉนั้นการจะไปเมืองสวรรค์ด้วยการขี่จรวดน่ะรับรองว่าไม่มีทางสำเร็จ เพราะว่าเมืองสวรรค์อยู่ห่างจากโลกมนุษย์นี้หลายล้านหลายโกฏิพันล้านไมล์ อย่างที่ว่ามานี่แหละว่า วินาทีหนึ่งนะ แสงเดินตั้งสองแสนไมล์ นี่เป็นอย่างนั้น ถ้าอย่างนั้นเราจะไปสวรรค์ทางไหนล่ะ ถ้าไปทางกายไม่ได้อย่างนี้น่ะ ไปได้ทางเดียวคือทางใจ ทางใจนี่แหละ เพราะว่าใจนั้นไม่ได้ถูกอำนาจของเทสะจำกัด เทสะจำกัดใจเราไม่ได้ แต่ว่าใจเองก็ถูกอำนาจกาละจำกัด ถ้าใจไม่ถูกอำนาจกาละจำกัดแล้ว ใจก็เป็นอมตะ

เป็นนิพพานน่ะซิ ใจยังเกิด แก่ เจ็บ ตายได้ มีอุปปาทะ ฐิติ ภังคะ เพราะฉะนั้นใจจึงเป็นทาสของกาละ แต่ไม่เป็นทาสของเทสะ สมมติว่า เรานั่งที่นี่ เราจะคิดถึงจังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดเชียงใหม่ เมืองนอกเมืองนาที่เราเคยไป เราไม่ต้องเอาใจไปขี่จรวดขี่เครื่องบิน นั่งที่นี่คิดปับก็ถึงปุ๊บ นี่แสดงว่าใจเราน่ะไม่ถูกเทสะจำกัดเลย ไปคล่อง ไปรวดเร็ว มาเร็วทีเดียว พระพุทธองค์จึงตรัสว่า ลหุปริวตฺตํ จิตฺตํ จิตนี้นะ เป็นไปอย่างรวดเร็วเชียว ชั่วรัดนิ้วมือเดียวก็ถึง นี่แสดงว่ามันไม่ถูกจำกัดด้วยเทสะ

คราวนี้ถ้าหากว่ากาย กายเราจำกัดด้วยเทสะซิ เรานั่งเก้าอี้ตัวนี้ ใครจะมานั่งซ้อนเราไม่ได้ จะมานั่งตรงที่เรานั่งไม่ได้ นอกจากนั่งซ้อนบนตักเราน่ะซิ นั่งได้ แต่จะมานั่งตรงที่เรานั่งสัมผัสอยู่แล้วไม่ได้ นี่แปลว่า กายน่ะมันเทอะทะ มันจำกัด มันเกะกะรุงรัง เป็นของหนัก แต่ไอ้ใจนี่น่ะ คนร้อยคน พันคน พุ่งใจไปในจุดเดียวกันไม่เกะกะ ไม่เชื่อท่านทั้งหลายลองส่งกระแสจิตไปที่พระพุทธรูปองค์นี้ซิ จะเห็นว่าไม่มีเนื้อที่เกะกะใจเราเลย ไม่ว่ากี่ร้อยกี่พันกี่แสนโกฏิดวง ส่งกระแสจิตพุ่งมาที่พระพุทธรูป พระพุทธรูปท่านรับกระแสจิตทุกคนไว้หมด ถ้าหากว่าคนตั้งแต่สองคนขึ้นไปจะไปนั่งเก้าอี้ตัวเดียวกัน นั่งกันไม่ได้แล้ว เกะกะแล้ว ต้องนั่งซ้อนบนตักแล้ว จะมานั่งบนที่เขานั่งก่อนไม่ได้แล้ว นี่แหละจึงแสดงให้เห็นว่า ใจนี้ไม่มีอำนาจเทสะจำกัด แต่ว่าถูก

จำกัดด้วยกาละ เพราะฉะนั้นเมื่อเราอยากจะไปสวรรค์ทางกายไม่มีทาง เพราะจะต้องไปตายกลางทาง ไปไม่ถึงหรอก มันไกล ก็ไปได้ทางเดียวคือทางใจ ทางใจจะไปอย่างไรล่ะ ก็ต้องใช้เครื่องอุปกรณ์ เหมือนหนึ่งเราจะขึ้นเครื่องบิน ก็ต้องอาศัยเครื่องบินเป็นอุปกรณ์ เครื่องบินก็ต้องอาศัยนักบิน อาศัยน้ำมันเป็นอุปกรณ์ มันถึงบินได้ ไม่ใช่ว่ามีเครื่องบินเปล่า ๆ แล้ว เราจะบินได้เมื่อไรเล่า เราขับเครื่องบินก็ไม่เป็น ขับเครื่องบินเป็นไม่มีน้ำมัน เครื่องบินมันก็ไม่บินให้ เพราะฉะนั้นการไปเที่ยวโลกสวรรค์ก็เหมือนกัน ต้องมีอุปกรณ์ นอกจากมีใจแล้วต้องมีอุปกรณ์ของใจ สำหรับพาเราไปเที่ยว **อุปกรณ์ในที่นี้ก็คือว่า การฝึกจิตตามวิธีของฌาน การฝึกจิตตามวิธีของฌานจนกระทั่งเกิดอภิญญา** เพราะฉนั้นท่านจึงกล่าวว่า เรื่องของฌานเป็นเรื่องของจิตกรีฑา คือเป็นกีฬาเครื่องเล่นของจิต เหมือนกับเรามองดูเขาเล่นกรีฑาของโลก บางคนก็กระโดดสูงตั้งสองสามเมตร เรากระโดดได้ไหม ให้เรากระโดดสูงตั้ง ๒-๓ เมตร เรากระโดดได้ไหม เรากระโดดไม่ได้ เพราะเราไม่ได้ฝึกใช่ไหม บางคนว่ายน้ำ ว่ายเร็วเพียง ๕ นาทีนี่ มีความเร็วเป็นระยะตั้ง ๕ เส้น ๖ เส้น นี่ถ้าเรามาว่ายบ้าง เราไปไม่ไหว เพราะเราไม่ใช่นักกีฬาว่ายน้ำนี่ บางคนขว้างจานได้ไปที่ตั้งไกล ๆ ขว้างตั้งห่างกันตั้ง ๒ เส้น ๓ เส้น เราขว้างเองไม่ถึง แค่เส้นหนึ่งก็ไม่ถึงแล้วสุดกำลังของเรา เพราะอะไร เราไม่ใช่นักขว้างจาน เราไม่ได้

ฝึกในทางขว้างจาน บางคนวิ่ง วิ่งทน วิ่งมาราธอน วิ่งทน เขาอาจจะวิ่งรอบสนามหลวงตั้งสามรอบ ของเราล่ะ แค่ครึ่งรอบก็แย่แล้ว อย่าว่าแต่สามรอบเลย ไปไม่ไหว บางคนไต่เส้นลวดเท่านิ้วหัวแม่มือ เขาเดินสองขาไต่สบาย ข้ามตึกหลังหนึ่งไปยังตึกอีกหลังหนึ่ง ตึกสูงลิ่ว ๑๐ ชั้น ๒๐ ชั้น เอาเส้นลวดขึงจากตึกฟากนี้ไปตึกฟากโน้น แล้วก็เดินไต่ไป มิหนำซ้ำก็ยังปล่อยมืออีก ไม่มีเครื่องอุปกรณ์ ทำไมเขาไม่พลัดตกลงมา เราเองเดินท้องร่องสวน ต้นหมากต้นหนึ่งยังตกโครมลงไปในท้องร่อง ทำไมเป็นอย่างนั้น นี่แสดงว่ากำลังใจการฝึกนี่ คนฝึกกับคนไม่ฝึก มันมีความสามารถต่างกันฉันใด ผู้ที่ฝึกจิตเล่นจิตกรีฑาบ่อย ๆ จนกระทั่งมีวสีความเชี่ยวชาญในฌานมาก ๆ แล้ว ผู้นั้นก็อาจจะทำสิ่งซึ่งคนธรรมดาทำไม่ได้ มองเห็นเป็นเรื่องเหลือวิสัยไป คือว่ามีทิพยจักษุ มีทิพยโสต อาจจะติดต่อโลกทิพย์กายทิพย์ได้ ฉันใดก็ฉันนั้นเหมือนกัน

เพราะฉะนั้น เราจงมีความไว้วางใจเถิดว่า สวรรค์มีจริงแน่ ยิ่งวิทยาศาสตร์เจริญมากเท่าไร ก็ยิ่งพิสูจน์ความจริงว่าสวรรค์มีไม่ใช่ว่าไม่มี ก็เมื่อสวรรค์มีจริงแล้ว สิ่งที่ตรงกันข้ามกับสวรรค์ คือนรก ทำไมจักมีไม่ได้ นรกก็คืออีกโลกหนึ่งเหมือนกัน อีกดาวพระเคราะห์อีกดวงหนึ่งเหมือนกัน แต่ว่าเป็นดาวพระเคราะห์ที่มีอุตุนิยมไม่ดี อุณหภูมิก็ไม่ดี อาหารก็ไม่ดี ดินฟ้าอากาศก็ไม่ดี ใครไปเกิดที่นั่นก็ทรมานทรกรรมด้วยดินฟ้า

อากาศ, ด้วยอุตุ, ด้วยการหาอาหารบริโภค หาฝืดเคืองลำบาก อดแห้งอดแล้ง อด ๆ อยาก ๆ กินกรวด กินดิน กินทราย กินอิฐ กินปูน กินของร้อน กินของสกปรก กินพวกนี้ ไม่เหมือนกับพวกที่ไปเกิดในโลกสวรรค์ กินอาหารที่เป็นของประณีตเป็นของทิพย์ เพราะฉะนั้นนรกก็ได้แก่โลกทรมานที่ไปเกิดขึ้นแล้วก็เริ่มทรมานด้วยชีวิต ความเป็นอยู่ลำบากลำบนวิกลวิการต่าง ๆ นานา เพราะอำนาจดินฟ้าอากาศที่โหดร้ายทารุณ อำนาจแห่งสังคมที่โหดร้ายทารุณ อำนาจความเป็นอยู่ที่โหดร้ายทารุณ ท่านจึงเรียกว่าโลกนั้นเป็นนรกอย่างกับคำว่า ตายแล้วตกใต้เถร-อเวจีให้ไฟลุกเผาไหม้ตลอดกัปป์ตลอดกัลป์ พูดอย่างนี้เป็นคำอุปมา ความจริง ใต้เถรอเวจีนรก ก็คือว่าเป็นโลก ๆ หนึ่งที่อากาศแสนจะร้อนเหลือหลาย ใครไปเกิดที่นั่นแล้วต้องถูกดินฟ้าอากาศเผาผลาญกายเผาผลาญใจ ไม่มีความสุขชั่วมื้อชั่วยามไม่มีเลย นี่แหละอเวจีนรกละ สมมติว่าไปเกิดในโลกที่มีภูเขาไฟเยอะ ๆ ดีไม่ดีก็ตกนรก เขาเรียกว่าตกนรกกะทะทองแดง ตกหลุมถ่านเพลิง นรกหลุมถ่านเพลิงหมายความว่า ไปเกิดในโลกดาวเคราะห์ที่มีแผ่นดินไหวบ่อย ๆ และมีภูเขาไฟระเบิดบ่อย ๆ มองไปสารทิศมีแต่ภูเขาไฟลูกนั้นก็กำลังคุ ลูกนี้ก็กำลังคุ ลูกโน้นก็กำลังคุ ดีไม่ดีเดินไป ๒ ก้าวก็แผ่นดินแยกตกหลุมไป ไฟกรดในใต้โลกมันพุ่งขึ้นมาเผาผลาญไหม้มอดไปหมด นี่แหละ เรียกว่านรกหลุมถ่านเพลิง

นรกป่างิ้ว ต้นงิ้วนะ ทำศีลผิดข้อกาเม ไปตกนรกป่างิ้ว ก็หมายความว่าไปเกิดในดาวพระเคราะห์ที่อุดมไปด้วยป่า ป่าไม้ ป่าไม้โบราณ ป่าไม้โบราณสมัยหลายล้านปี แต่ละต้นแหงนคอตั้งบ่ามองไม่เห็นยอด เวลานี้ไม้โบราณไม่ต้องไปหานรกงิ้วดูหรอก โลกมนุษย์เราก็มี ต้นไม้โบราณอย่างที่ว่า ในแคนาดา ประเทศแคนาดากับในสหรัฐอเมริกามีต้นไม้ยักษ์ชนิดหนึ่งเรียกว่าต้นซีคอยยา เฉพาะลำต้นของมันนะ เจาะเป็นอุโมงค์รถเก๋งสวนกันได้ ๓ คันสบาย ๆ ท่านทั้งหลายเชื่อไหมว่าต้นไม้ต้นหนึ่งในอเมริกาในแคนาดานี่ โพรงของมันเขาตัดถนนทะลุโพรงไม้ต้นนี้ รถเก๋ง ๓ คันสวนกันไปสวนกันมา เข้า ๆ ออก ๆ สบาย ๆ แล้วยอดของมันหรือแหงนคอตั้งบ่ามองไม่เห็นหายไปในทิวเมฆ ต้นซีคอยยามีในอเมริกากับแคนาดา รัฐบาลของแคนาดากับอเมริกา เขารักษาเป็นป่าสงวนเอาไว้เพราะว่าต้นไม้ชนิดนี้เป็นพืชพันธุ์ของต้นไม้ยักษ์สมัยโลกล้านปีสืบทอดมา ตานี้ไอ้ต้นงิ้วอย่างนรกฉิมพลี ที่ว่าป่าไม้งิ้วนี้ก็ได้แก่ไปเกิดในโลกยุคดึกดำบรรพ์ ดาวพระเคราะห์ที่มีความเจริญยุคดึกดำบรรพ์ วิวัฒนาการยังไม่ถึงขั้นความเจริญอย่างโลกมนุษย์เรา แล้วก็เป็นป่าไปหมด เป็นป่าไม้หนาม หนามแต่ละอันนี้ยาวตั้ง ๒ ศอก ๓ ศอก ธรรมดาต้นงิ้วในบ้านเรา ไม่มีหนามยาว ๒ ศอก ๓ ศอกหรอก แต่ว่าไอ้ต้นไม้ยักษ์ในโลกที่ว่านี้หนามงิ้วมันยาวตั้ง ๒ ศอก ๓ ศอก สัตวโลกที่ไปเกิดในแดนนั้น จะหากินก็

แสนจะลำบากต้องปีนป่ายต้นไม้ประเภทนี้ขึ้นไปหากินก็ถูกหนามงิ้วนั่นแหละมันทิ่มตำเอาตาย เรียกว่าตกนรกป่าไม้ฉิมพลี ตกนรกต้นงิ้วปีนต้นงิ้ว ฉะนั้นเรื่องนรกสวรรค์เป็นเรื่องจริง เพียงแต่ว่าเราต้องรู้จักอ่าน รู้จักถอด โดยเอาหลักความรู้ของดารา-ศาสตร์ วิทยาศาสตร์มาปรับแล้ว เราจะเชื่อมั่นว่า เรื่องของปร-โลกนั้นไม่ใช่เป็นเรื่องนิยายเลย เป็นเรื่องจริง แล้วความรู้พวกนี้ใครรู้ ผู้ที่รู้คือผู้ที่มีทิพยจักษุญาณตั้งแต่พระพุทธองค์ลงมา แม้กระทั่งฤษีชีไพรนอกศาสนาที่เขาทำอภิญญาได้โลกียอภิญญาเขาก็รู้เห็นแล้ว ไม่ต้องโลกุตตระหรอก เอาแค่โลกียอภิญญานี่แหละเขาก็รู้เห็น เมื่อเขารู้เห็น เขาก็มาถ่ายทอดให้เราฟังว่ามีนะ นรกอย่างงั้นนะ นรกทุกข์ สวรรค์สบาย ถ่ายทอดให้เราฟัง

อย่างว่าเทวดากินอาหารทิพย์ไม่ต้องหุงหาอาหาร นั่งเฉย ๆ ก็อิ่ม อยากจะกินอาหารก็ลอยมา อิ่มทิพย์ ฟังดูคล้าย ๆ เป็นเรื่องนิยาย แต่ปัจจุบัน นักวิทยาศาสตร์กำลังจะทำให้เราอิ่มทิพย์แล้ว ท่านทั้งหลายทราบไหม ? นักวิทยาศาสตร์ในเยอรมันเขาค้นพบ บอกว่า ในอากาศที่เราหายใจนี่มีวิตามินเยอะแยะ เขาว่าเขากำลังสกัดวิตามินในอากาศให้เรากิน ต่อไปนี้เราไม่ต้องไปปลูกผักปลูกหญ้า ทำไร่ไถนาให้ลำบากแล้ว โลกของเราในอนาคต ความเจริญของวิทยาศาสตร์ซึ่งเขากำลังค้นคว้าอยู่ เขาจะสกัดเอาวิตามินในอากาศนี่มาเป็นอาหารเราแล้ว ใครอยากกินก็อ้าปากขึ้นมองในอากาศ แล้วใช้เครื่องสกัดนี้สกัดแผล็บเดียว

แค่ไม่ถึงวินาที แล้วหุบปาก หุบเอาแต่ลมเข้าไป พอหุบกลืนลงไปในท้องเรา อิ่มขึ้นมาทันที สบายกันมื้อหนึ่งอิ่มไปได้ ๆ วัน กริยาอย่างนี้คล้าย ๆ กับแม่หนุมาน-นางสวาหะ ยืนขาเดียวกินวาตา กินลมอิ่ม เรื่องนิยายกลายเป็นเรื่องจริงแล้ว ท่านทั้งหลายทราบไหม วิทยาศาสตร์เขาพิสูจน์แล้วว่า ในอากาศมีวิตามินเยอะแยะเลย เพราะฉะนั้นเทวดาอิ่มทิพย์ คืออิ่มอย่างนี้ ท่านอิ่มด้วยวิธีนี้ คือวิตามินมันมี ไม่ต้องไปกินอะไร ไม่ต้องไปทำไร่ไถนาปลูกผักให้ลำบาก เพียงอ้าปากกินก็อิ่มแล้ว อาหารทิพย์สำเร็จรูปปรุงมาเลยในอากาศ หมายความว่าโลกสวรรค์วิทยาศาสตร์เขาล้ำยุคยิ่งกว่าโลกเราตั้งกี่โกฏิเท่าก็ไม่รู้ในโลกสวรรค์ ส่วนโลกนรกนะเป็นที่ด้อยพัฒนา ไม่มีความเจริญด้านวิทยา-ศาสตร์ มิหนำซ้ำยังถูกดินฟ้าอากาศสิ่งแวดล้อมลงโทษ ต้องให้มีความเป็นอยู่อย่างทรมานทรกรรม เราจึงเรียกว่าโลกนรก มนุษย์เราเป็นก้ำกึ่งของสวรรค์และนรก คือว่ามีทั้งสุขอนันต์และทุกข์มหันต์ในโลกเรา

เพราะฉะนั้น พระพุทธเจ้าทุกพระองค์จึงต้องมาตรัสรู้ในโลกมนุษย์ ถ้าไปตรัสรู้ในโลกสวรรค์ ไปสอนให้เทวดาฟังให้เห็นทุกข์ ให้อนิจจัง เทวดายากที่จะเห็นได้ เพราะแต่ละองค์แต่ละองค์อายุยืนกันเหลือเกิน เทวดาชั้นจตุมหาราชิกาชั้นต่ำสุด วันหนึ่งคืนหนึ่งของเทวดาชั้นจตุมหาราชิกา ซึ่งเป็นชั้นต่ำของสวรรค์นะ เท่ากับ ๔๐๐ ปีในเมืองมนุษย์ เรา ๔๐๐ ปีตาย

แล้ว เกิดไม่รู้กี่ชาติ เทวดาในชั้นจตุมหาราชิกาเพิ่ง ๒๔ ชั่วโมง เพราะฉะนั้นจะไปเทศนาสั่งสอนพวกเทพพวกพรหมบอกว่า รูปํ อนิจฺจํ สงฺขารา อนิจฺจํ พวกนี้ยากที่จะหยั่งถึงธรรม นอกจากเทวดาที่มีสัมมาทิฏฐิได้สร้างบารมีมาแต่โลกมนุษย์ติดตัวขึ้นไปแล้ว อย่างนี้แหละก็เห็นธรรมได้ง่าย ถ้าหากว่าเป็นพวกที่ประมาทเป็นพวกที่ไม่ใช่สัมมาทิฏฐิมาก่อนแล้ว ไปเกิดเป็นพวกกายทิพย์แล้วละก็ ยากนักที่จะเห็นในเรื่องอนิจจังได้ เพราะความที่อายุของโลกสวรรค์นะมันยืนมาก มูลเหตุที่ยืนมากนะไม่ใช่อะไรหรอก เกี่ยวกับการหมุนรอบตัวเองของดาวพระเคราะห์ดวงนั้น บางดวงหมุนช้าไป บางดวงหมุนเร็ว โลกเรากำหนดวัน เดือน ปี ด้วยอะไรล่ะ ด้วยการหมุนใช่ไหม หมุนรอบตัวเอง ๒๔ ชั่วโมง เป็นหนึ่งวัน หมุนรอบดวงอาทิตย์ ๓๖๕ วัน เป็นหนึ่งปี ดาวพระเคราะห์บางดวงกว่าจะหมุนรอบพระอาทิตย์กินเวลาโลกเรา ๑๑ ปีเศษ ดวงพฤหัส ฯ นี่นะใหญ่กว่าโลกเราตั้งพันเท่า ใหญ่มหึมากว่าโลกเราตั้งพันโลกเท่าดาวพฤหัสดวงหนึ่ง ดาวพฤหัสหมุนรอบดวงอาทิตย์ ๑๑ ปีเศษ ถ้าเราไปเกิดในดาวพฤหัสแล้ว ๑ ปีของดาวพฤหัสจะเท่ากับ ๑๑ ปีเศษของโลกเรา นี่ดาราศาสตร์เขาพิสูจน์มาอย่างนี้ จะป่วยกล่าวไปไยกับโลกสวรรค์ ซึ่งห่างจากโลกเราแสนโกฏิล้านไมล์ อายุก็ต้องยืนเป็นธรรมดาซิ เพราะมันเกี่ยวกับการหมุนเวียนรอบตัวกับดวงพระอาทิตย์เป็นเกณฑ์

เพราะฉะนั้นดาราศาสตร์ยิ่งเจริญก็ทำให้เรายิ่งเชื่อว่านรกสวรรค์ที่เป็นปรโลกน่ะมีจริง ๆ ใครเชื่อเรื่องนี้ คนนั้นก็มีกัมมัสกตาญาณเป็นโลกียสัมมาทิฏฐิ สัมมาทิฏฐิซึ่งเป็นองค์ของมรรคในมรรคมีองค์ ๘ นั้น ท่านจัดเป็นโลกียทิฏฐิอย่างหนึ่ง โลกุตตรสัมมาทิฏฐิอย่างหนึ่ง โลกียสัมมาทิฏฐินั้นคือกัมมัส-กตาญาณหนึ่ง ตถาคตโพธิสัทธาหนึ่ง ความที่มีญาณทัสสนะแทงทะลุเห็นอริยะ ๔ เป็นโลกุตตระสัมมาทิฏฐิ เพราะฉะนั้นชาวพุทธทั่วไปจึงควรที่จะปลูกโลกียสัมมาทิฏฐิ คือความเชื่อว่าสัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของตัว ใครทำดีได้ดี ใครทำชั่วได้ชั่ว

จังหวะของกรรมดีกรรมชั่วจะให้ผลนั้น อยู่ที่คิวของมันเพราะว่าเราทำกรรมดีกรรมชั่วมามากมายเอนกอนันต์นับไม่ถ้วนชาติ มันก็มีคิว ต้องต่อคิวกันซิ จะมาให้ผลทันตาเราไม่ได้หรอก ไม่ใช่ว่าตักบาตรทอดกฐิน วันนี้แล้วอธิษฐานว่า พรุ่งนี้แทงลอตเตอรี่ให้ถูกที่หนึ่งเถอะ อำนาจผลบุญที่ร่วมอนุโมทนากฐินขอให้ลอตเตอรี่ถูกที่หนึ่งเถอะ แล้วพอไม่ถูกก็มาโทษบอกว่าทำบุญไม่เห็นได้ผลบุญเลย ไม่ถูก มันอยู่ที่คิว ก่อนที่จะถูกเราต้องรอคิวเสียก่อนว่า บางทีกรรมชั่วเราทำมาก คิวของกรรมชั่วต้องเรียงมาตั้งเป็นชาติ ๆ รอเราอยู่ เราก็ต้องชดใช้หนี้มันก่อนซิ คิวดีก็ไปรอเราโน้นแน่ะ อีกร้อยชาติข้างหน้า ไปรอเราโน่น เราก็ต้องใจเย็นรอคิวไป ใครก่อนใครหลังซิ เหมือนเราทำกรรมชั่วเหมือนกันแหละ วันนี้ไปปล้นเขา ปิดบังหลักฐานได้

ก็หัวเราะชอบใจว่าตำรวจไม่รู้ เราไม่ต้องเข้าคุก เพราะฉะนั้นใครทำชั่วก็ไม่ได้ผลชั่ว ไม่จริงหรอก ศาสนาสอนไม่จริง อย่างนี้แปลว่า คิวดีของเขานะยังให้ผลอยู่ คิวชั่วยังมาไม่ถึง ก็เหมือนเราตีตั๋วนี่แหละ เราไปช้าก็ต้องไปยืนหลังเขา ใครไปก่อนก็ไปยืนหน้าเขา แล้วเราจะไปต่อว่า โอ๊ย ไม่ได้หรอก ไม่ถูกไม่ต้องไม่ได้ กรรมดีกรรมชั่ว มันมีจังหวะจะให้ผล เราปลูกกล้วยปลูกมะละกอ ปลูกพริก ปีหนึ่งก็ได้กินผล ปลูกทุเรียนปีหนึ่งได้กินผลไหม ไม่ได้ ห้าปี หกปี เจ็ดปีกว่าจะได้กินผลทุเรียนปลูกมะม่วงสามปี สี่ปี ก็ได้กินผลแล้ว เมื่อปลูกพริกปีหนึ่ง ห้าเดือนหกเดือนก็ได้กินแล้ว สามเดือนได้กินแล้ว ปลูกพริกฉันใดกรรมดีกรรมชั่วก็เหมือนกัน มันมีจังหวะเร็วจังหวะช้า เพราะ-ฉะนั้นเราจึงควรเชื่อกัมมัสกตาญาณว่า นรกสวรรค์มีจริงดีกว่าเป็นเครื่องอุ่นใจให้เรามีความหวัง มีความพากเพียรวิริยะที่จะประกอบกรรมดีต่อไป แล้วก็ได้ดีทั้งในชาตินี้และชาติหน้าด้วย

ขอจบธรรมกถาเพียงเท่านี้ครับ